ПРИРОДНИЧО-НАУКОВА ОСВІТА ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Андреєва Т. Т.
кандидат філософських наук,
доцент кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти

Дзюбенко О. В.
кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри біології, методології та методики навчання

Пшава (Бицюк) Т. А.
Магістрантка спеціальніості 012 Дошкільна освіта

Університет Григорія Сковороди в Переяславі,
м. Переяслав, Україна

В статті розглянуто особливості природничо-наукової освіти дітей з використанням сучасних інформаційних технологій. Проаналізовано літературу з досліджуваного питання та визначено найдоцільніші методи і прийоми проведення занять. З'ясовано, що використання інформаційних технологій сприяє збагаченню інтелектуальному багажу дітей про світ природи.

Ключові слова: природничо-наукова освіта, інформаційні технології, розумовий розвиток старших дошкільників.

The article deals with the peculiarities of children's natural science education using modern information technologies. The literature on the subject is analyzed and the most appropriate methods and techniques for conducting classes are determined. It has been found that the use of information technology contributes to the enrichment of children's intellectual baggage about the natural world.

Keywords: *science education, information technology, mental development of preschoolers.*

Світло відкриває нам те, про що ми у темряві лише здогадувалися.

Г. С. Сковорода

На сучасному етапі модернізації дошкільної освіти особлива увага приділяється забезпеченню якості освіти в дошкільному віці, що викликає необхідність пошуку способів і засобів розвитку розумових дій, враховуючи потреби та інтереси дошкільників та підготовку до навчання в школі.

Проблема природничо-наукової освіти дітей дошкільного віку висвітлювалася у творах Яна Амоса Коменського, Жан Жака Руссо,

 10.58962/2708-4809.WSNOS.2023.42

Йоганна Генріха Песталоцці, Фрідріха Фребеля, Марії Монтессорі та ін. Сучасні методи, прийоми і форми ознайомлення дітей з природою та екологічного виховання стали предметом наукових пошуків Г. Бєлєнької, Н. Горопахи, Н. Лисенко, З. Плохій, Г. Тарасенко та ін. Інформаційні технології в дошкільній освіті знайшли відображення в публікаціях І. Новак, О. Кореганової, Н. Польки, С. Семчук та ін.

Система навчання і виховання дітей дошкільного віку, її зміст, методи, прийоми, форми роботи і зміст в сучасних закладах дошкільної освіти мають орієнтуватися на кінцевий результат, задекларований в Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні. в освітньому напрямі «Дитина в природному довкіллі» вказано, що на кінець дошкільного дитинства дошкільник повинен мати «Природничо-екологічну компетентність — це здатність дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знанні її законів та формується в процесі пізнавальної, дослідницької та трудової ігрової діяльності» [1, с. 12]. Разом з тим дитина має «емоційно-ціннісне ставлення, виявляє інтерес до пізнання природи рідного краю, близького оточення, своєї держави України, цікавиться об'єктами і явищами планети Земля і видимих об'єктів Космосу... Виявляє інтерес і готовність до діяльності, що забезпечує пізнання природи і формування навичок доцільної поведінки» [1, с. 12].

В навчальному посібнику «Педагогіка українського дошкілля» читаємо: «Знання — суб'єктивний образ об'єктивної реальності, тобто адекватне віддзеркалення зовнішнього і внутрішнього світу в свідомості у формі уявлень, понять, думок, теорій» [2, с. 144]. «Розумовий розвиток — це рівень розвитку пізнавальних процесів дитини (відчуття і сприймання, мислення і мовлення, пам'ять і уява), сформованість уміння міркувати, обґрунтовувати свої думки, діяти адекватно до вимог старших, виявляти зацікавленість пізнанням навколишнього середовища, здатність швидко і правильно розуміти нову інформацію, вибудовувати власні судження, користуватися поняттями і узагальненнями» [2, с. 144].

С. Якименко пише: «На порозі третього тисячоліття людство вступає в епоху нових взаємовідносин з природою. Передусім проходить усвідомлення природи і суспільства у їх цілісності як функціонально рівних частин єдиного цілого. Потрібно постійно зіставляти свої дії з можливостями довкілля, враховувати природну регуляцію. Тому одним із завдань інтегрованої системи є навчання та виховання молодшого школяра екологічно освіченого громадянина не тільки для своєї країни, а й відповідального за наш спільний дім — планету Земля. Тому на даному етапі розвитку суспільства постає потреба у формуванні екологічної свідомості

ексцентричного типу… Характер взаємодії визначається економічним імперативом: правильним і дозволеним є те, що не руйнує екологічну рівновагу; етичні норми і правила однаковою мірою поширюються на взаємодію як між людьми, так і з світом природи; діяльність з охорони природи зумовлена необхідністю зберегти її заради неї самої» [3, с. 541].

Метою природничо-наукової освіти є цілеспрямоване формування у дошкільнят даного віку початкових наукових екологічних знань, розуміння органічного взаємозв'язку і єдності людини з природним довкіллям як єдиної системи, виховання особистої відповідальності за стан навколишнього середовища. Також слід виховувати любов, чуйність, доброзичливе ставлення до об'єктів природи, потребу у спілкуванні з нею, уміння відчувати її красу і гармонійність. Вихователі постійно мають розвивати пізнавальний інтерес, прагнення до пізнання всіх процесів, які відбуваються в природі та здійснювати природоохоронну діяльність.

В даний час українські діти, як діти інших країн багато часу проводять з використанням телебачення, смартфонів і комп'ютерів.

У працях сучасних педагогів і психологів, присвячених розвитку і навчанню дітей-дошкільників можна знайти наукове обґрунтування і підтвердження положення, що сучасні інформаційні технології з успіхом можна використовувати в освітньому процесі і це допомагає інтелектуальному зростанню дитини, зокрема природничо-науковій освіті. При розумному і науково-обґрунтованому використанні гаджетів у дітей значно раніше розвиваються такі важливі операції мислення як узагальнення і класифікація, які при стандартному навчанні починають формуватися з 6-7 років.

Одна з важливих функцій інформаційних технологій — навчальна. Під час залучення до перегляду доступних реалістичних сюжетів дитина починає досить рано розуміти, що предмети на екрані — це не реальні речі, але лише зображення реальних речей. у різних сюжетах ці символи реальних предметів поступово ускладняються, стають все більш узагальненими. Таким чином, у дітей починає розвиватися знакова функція свідомості, а саме розуміння того, що є кілька рівнів реальності навколишнього світу. Це реальні предмети, картинки, ілюстрації в книгах, потім це слова, схеми і рівняння і думки, які є найбільш складним, ідеальним рівнем нашої дійсності.

Використання інформаційних технологій дає можливість полегшити процес переходу психічної дії дитини із зовнішнього плану у внутрішній, таким чином найпростіші дії у внутрішньому плані стають доступними для дітей 4-5 років.

Отже, дошкільне дитинство є надзвичайно важливим віковим періодом, коли починає формуватися пізнавальна активність, допитливість,

почуття любові до природи, дбайливе ставлення до рослин і тварин. Ознайомлення з світом природи засобами інформаційних технологій є доступним та надзвичайно дієвим засобом для формування у дітей старшого дошкільного віку пізнавальної активності та етичного ставлення до природного довкілля. Для цього можна використовувати наочні, словесні та практичні методи, створити розвивальне середовище та відповідні педагогічні умови.

Систематичне використання інформаційних технологій сприятиме природничо-науковій освіті, всебічному розвиткові дітей дошкільного віку та підготовці їх до навчання в школі, а також формуванню етичного ставлення до світу природи.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 25.09.2023).
2. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р., Лазарович Н. Б. Педагогіка українського дошкілля. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019. Част. 3. 376 с.
3. Якименко С. І. Формування світогляду у старших дошкільників та молодших школярів в освітньо-інтегрованому середовищі: теорія і практика : монографія. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. 646 с.